



ÚJ MAGYARORSZÁG
VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM
2007-2013



Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap:
a vidéki területekbe beruházó Európa



DARÁNYI IGNÁC TERV



A HUDI20007 Besnyői löszvölgy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve

Budapest
2014

Jelen fenntartási terv az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 területek fenntartási terveinek készítéséhez nyújtandó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 43/2012. (V. 3.) VM rendeletben foglaltak alapján készült

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

székhely: 1121 Budapest, Költő u. 21.
postacím: 2509 Esztergom, Strázsa-hegy
Tel: 0036-391-4610 Fax: 0036-200-1168
E-mail: dinpi@dinpi.hu
Web: <http://www.dinpi.hu>

Felelős tervezők

Baranyai Zsolt
Fábián Zsófia

Vezető szakértők

Fábián Zsófia (természetvédelem)
Baranyai Zsolt (agrár)

Közreműködő szakértők

Riezing Norbert
Petrányi Gergely
Csihar László

© Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2014

Ez a dokumentáció a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény értelmében szerzői jogvédelem alatt áll. A dokumentáció nyilvános, a megfelelő hivatkozások mellett szabadon felhasználható és terjeszthető!

Tartalomjegyzék

I. Natura 2000 fenntartási terv.....	4
1. A terület azonosító adatai	5
1.1. Név	5
1.2. Azonosító kód	5
1.3. Kiterjedés	5
1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek	5
1.5. Érintett települések	5
1.6. Egyéb védetség kategóriák.....	6
1.7. Tervezési és egyéb előírások	6
2. Veszélyeztető tényezők	7
3. Kezelési feladatok meghatározása	10
3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése	10
3.2. Kezelési javaslatok	10
3.2.1. Élőhelyek kezelése	10
3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés	17
3.2.3. Fajvédelmi intézkedések	17
3.2.4. Kutatás, monitorozás	18
3.2.5. Mellékletek	19
3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében ..	20
3.3.1. Agrártámogatások	20
3.3.2. Pályázatok	21
3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja	21
3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök	21
3.4.2. A kommunikáció címzettjei	22
3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel	24

I. Natura 2000 fenntartási terv

1. A terület azonosító adatai

1.1. Név

Tervezési terület neve: Besnyői löszvölgy kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület (kjTT)

1.2. Azonosító kód

Tervezési terület azonosítója: HUDI20007

1.3. Kiterjedés

Tervezési terület kiterjedése: 40,99 ha

1.4. A kijelölés alapjául szolgáló fajok és/vagy élőhelyek

1.4.1. Jelölő élőhelyek (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi élőhelytípusok)

A Natura adatlapon szereplő jelölő élőhelyek:

- Síksági pannon löszgyepek (6250) *

Jelölő értéknek javasolt közösségi jelentőségű élőhely:

- *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)
- Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210)

1.4.2. Jelölő fajok (a *-gal jelöltek kiemelt jelentőségű közösségi állatfajok)

- csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*) *

1.5. Érintett települések

A tervezési terület által érintett helyrajzi számok listáját az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészelekről szóló 14/2010. (V. 11.) KvVM rendeletet (a továbbiakban: KvVM rendelet) tartalmazza. A Natura 2000 területek által érintett helyrajzi számokat és így a Natura 2000 jogi státuszt is a KvVM rendelet rögzíti, térképi megjelenítéssel is. A jogi jelleg a megosztással keletkező utód helyrajzi számokra is kiterjed.

Település	Érintett terület (ha)	Település területének érintettsége (%)
<u>FEJÉR MEGYE</u>		
Beloianisz	28,02	6,17
Besnyő	12,97	0,29

1. táblázat: Érintett települések

1.6. Egyéb védeltségi kategóriák

Típus	Kód	Név	Kiterjedés (ha)	Védetté nyilvánító jogszabály száma
Országos ökológiai hálózat övezete	MT	magterület	40,85 (teljes KjtT területe)	az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény
ex lege földvár természetvédelmi terület	TT	Bolond-vár	2,6	a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény alapján

2. táblázat: Egyéb védeltségi kategóriák

1.7. Tervezési és egyéb előírások

1.7.1. Természetvédelmi kezelési terv

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény állapítja meg a besnyői Bolond-vár természetvédelmi terület ex lege védeltségét, azonban természetvédelmi kezelési terv a területre nem készült

1.7.2. Településrendezési eszközök

- Besnyő Község Önkormányzat Képviselő-testületének 15/2005 (XII.15) Önkormányzati Rendelete Besnyő Község Helyi Építési Szabályzatáról, valamint a 260/2005 (XII.1.) Önkormányzati Határozat Besnyő Község Szerkezeti Tervéről.
- Beloianisz Községi Önkormányzat Képviselőtestületének 9/1997. (VII.4.) KT. rendelete Beloianisz Község helyi építési előírásairól és egyes építési munkák engedélyezéséről

1.7.3. Körzeti erdőtervek és üzemtervek

- A 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008

1.7.4. Körzeti vadgazdálkodási tervek és üzemtervek

- Sina-Dunavölgye Földtulajdonosi Közösség (2453 Sinatelep) 10 éves vadgazdálkodási üzemterve (2008.) Kódszám: 07-406610-130; 16.4/23/2008. Érvényes: Érvényes: 2017. február 28-ig.

1.7.5. Halgazdálkodási tervek

- A kjtT területén nyilvántartott halgazdálkodási vízterület nem található.

1.7.6. Vízyűjtő-gazdálkodási terv

- Vízyűjtő-gazdálkodási terv 1.9 Közép-Duna részvízyűjtő alegység, 2010. április; Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság; Közép-Duna-völgyi Környezetvédelmi-és Vízügyi Igazgatóság. Felülvizsgálat várható éve: 2015

2. Veszélyeztető tényezők

A veszélyeztető tényezők felsorolásánál figyelembe vettük a Natura adatlapon felsorolt tényezőket, és azok alapján, az aktuális állapotra alakítva módosítottunk rajta. Az érintett terület %-os nagyságát a KjtT teljes területéhez viszonyítva adjuk meg.

Belső veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége (H= nagy, M= közepes, L= kis jelentőségű)	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A02.03	Gyepterület átalakítása szántóvá	M	5	Síksági pannon löszgyepek (6250*). Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek
A03.03	Kaszálás felhagyása/hiánya	L	5	Síksági pannon löszgyepek (6250*). Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió
A04.02.02	Alullegeltetés birkával	H	30	Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) Megindul a növényzet avasodása, ezzel egy időben megjelennek az inváziós fajok, és beindul a nem kívánt szukcesszió
B01.02	Beerdősítés/fásítás idegenhonos fajokkal	H	20	Síksági pannon löszgyepek (6250*) Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek
D02.01	Villany-telefonvezetékek és	L	1	Síksági pannon löszgyepek (6250*) Csökkennek a táji értékek, növekszik a taposás, a karbantartással járó tereprendezés és a szemetelés.
E03.01	Háztartás hulladék	L	1	Síksági pannon löszgyepek (6250*) A hulladék lerakása károsítja az élőhelyeket és fajokat, járulékos hatásként megjelenik a gyomosodás.
F03.01	Vadászat	M	1	Síksági pannon löszgyepek (6250*) A vadászok jelenlétükkel hatással vannak az élőhelyekre, taposásukkal, károsítják az élőhelyeket, gépjárművel való mozgás talajsérüléseket okoz, utat nyit a gyomosodásnak.
F03.01.01	Vadak károkozása	M	20	Síksági pannon löszgyepek (6250*),

				Elsősorban a vaddisznók túrásukkal visszavetik a növényzet felújulását, illetve a gyeptakarót felsértik
G05.01	Emberi túlhasználat taposás,	M	5	Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), Síksági pannon löszgyepek (6250*) Csökkennek a táji értékek, növekszik a taposás és a szemetelés, ami a terület gyomosodásához és degradációjához vezet
I01	Idegenhonos inváziós fajok jelenléte	H	15	Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210), <i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440); csíkos medvelepke (<i>Callimorpha quadripunctaria</i>)* A területen jelen lévő inváziós fajok: fehér akác (<i>Robinia pseudoacacia</i>), bálványfa (<i>Ailanthus altissima</i>), keskenylevelű ezüstfa (<i>Elaeagnus angustifolia</i>). Foltokban selyemkóró (<i>Asclepias syriaca</i>), magas aranyvessző (<i>Solidago gigantea</i>), melyek terjedése várható. Az élőhelyeket teljesen átalakítja, megszűnésükhöz vezet, a fajok az élőhely átalakulásával eltűnnek
J01.01	Leégés	L	10	Síksági pannon löszgyepek (6250*) A leégés az inváziós fajok terjedését nagymértékben elősegíti, a fás-gyepes vegetációs szerkezet megbomlik, nehezen áll vissza a mozaikos élőhely szerkezetre.
K01.03	Kiszáradás	M	5	<i>Cnidion dubii</i> folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440), Síksági pannon löszgyepek (6250*) A terület kiszáradása következtében a szaporodási feltételek romlanak
K02.01	Fajösszetétel változás, szukcesszió	L	10	Síksági pannon löszgyepek (6250*), A szukcesszió a löszgyepek és a hozzájuk kapcsolódó növényfajok eltűnését eredményezi.

3., táblázat: Belső veszélyeztető tényezők

Kívülről ható veszélyeztető tényezők:

Kód	Veszélyeztető tényező neve	Jelentősége	Érintett terület nagysága (%)	Milyen jelölő élőhelyre vagy fajra és milyen módon gyakorol hatást?
A07	Biocid termékek, hormonok, kemikáliák használata	M	20	Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű félttermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (<i>Festuco-Brometalia</i>) (6210) Közvetett hatásként jelentkezik, elsősorban ott, ahol a szegélyt túlszántották, vagy szántó határolja a területet. Innen bemosódnak a tápanyagok és a vegyszerek, megbontják a gyepek egyensúlyát, így degradálódik az élőhelyek

4. táblázat: Kívülről ható veszélyeztető tényezők

Jövőben ható potenciális veszélyeztető tényező nem ismert a területen.

3. Kezelési feladatok meghatározása

3.1. Természetvédelmi célkitűzés, a terület rendeltetése

Rendeltetés: Őrizze meg a Mezőföldre valamikor általánosságban jellemző löszgyep és erdősztyepp társulások mára fragmentálódva megmaradt elemeit, az ott található fokozottan védett növény és állatfajok élőhelyeit.

Célkitűzés: Elsődleges célkitűzés a területen zajló szukcessziós folyamatok visszafordítása, cserjésedés meggátolása, majd kíméletes, extenzív legeltetéssel a jelölő gyeptársulások, Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440) fenntartása.

- Ehhez kapcsolódóan a legeltetési állattartás visszahozása túlhasználat/alulhasználat elkerülésével és elterjesztése a területen.
- Prioritásként az inváziós fajok (selyemkóró (*Asclepias syriaca*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*), fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)) terjedésének megállítása, lehetőség szerint minél teljesebb körű eltávolítása, a jelölő élőhelyek és csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)* érdekében.
- Az üzemtervezett erdők esetében az erdőfelújításhoz kapcsolódóan az erdősztyepp társulásra utaló erdőállomány kialakítására lenne szükség.
- A szegélyben lévő túlhasznált szántók visszagyepesítése szintén prioritás a fragmentálódás csökkentése végett.
- Az ex lege földvár környezetének hosszú távú megőrzése kultúrtörténeti jelentősége miatt fontos.

3.2. Kezelési javaslatok

A 275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet 4.§ 5. pontja alapján „(5) A fenntartási terv a Natura 2000 terület kezelésére vonatkozó javaslatokat, valamint ezek megvalósításának lehetséges eszközeit tartalmazza, és jogszabály eltérő rendelkezése hiányában kötelező földhasználati szabályokat nem állapít meg.

Az itt megfogalmazott előírás-javaslatok célja, hogy a kezelési egységekben előforduló közösségi jelentőségű értékek, a jelenlegi gazdálkodási gyakorlat és adottságok alapján javaslatot tegyenek a gazdálkodás kívánatos módjára. Ennek érdekében itt megfogalmazásra kerülnek olyan előírás-javaslatok, amelyek alapul szolgálnak a jövőbeli támogatási programok kidolgozásához. A gazdálkodók számára ezek az előírás-javaslatok a jelen terv alapján kötelezettséget nem jelentenek, betartásuk csak támogatási programokon keresztül, önkéntes vállalat formájában válhat csak kötelezővé. A már más jogszabály vagy hatósági eszköz alapján létező előírások esetében azok kötelező jellegét értelemszerűen az azt megalapozó jogszabály, vagy hatósági eszköz támasztja alá, jelen fenntartási terv ezekre az előírásokra csak utalást tesz.

3.2.1. Élőhelyek kezelése

Legfontosabb feladat a lág- és fásszáru inváziós és tájidegen fajok arányának visszaszorítása, az optimális gyeperdő mozaik arány fenntartása, valamint a gyepterületek legeltetésének ismételt megjelenése.

A terület kezelésére vonatkozó javaslatokat a gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatok tárgyalásával kezdjük, utána következnek a gazdálkodáshoz köthető kezelési javaslatok.

A **gazdálkodáshoz nem köthető kezelési javaslatokhoz** tartoznak a beruházásokat, fejlesztéseket, területrendezést, vállalkozásokat, illetve az ipari tevékenységeket és turizmust érintő, az adott területre aktuálisan vonatkozó elvek, előírások, valamint a kritikus pontok beazonosítása.

Ezután következik az egyes kezelési egységek részletes jellemzése, amit kezelési egységenként a hozzájuk tartozó előírás-javaslatok, valamint vadgazdálkodási és élőhelyrekonstrukciós javaslatok felsorolása követ. **Kezelési egységnek** azt a funkcionálisan egybe tartozó csoportot nevezzük, ami azonos kezelést igénylő élőhelyeket foglal magában, az előírt kezelések betartása által biztosítva a területen található jelölő értékek (fajok és/vagy élőhelyek) megőrzését. Az azonos kezelési egységbe tartozó élőhelyek különböző élőhelytípusba is tartozhatnak, és elhelyezkedésük pontszerű, egymástól távoli is lehet; a hangsúly azon van, hogy kezelés szempontjából azonos igényűek.

A kezelési egységek lehatárolása alapvetően élőhelyek alapján történt, figyelembe véve a reális gazdálkodási lehetőségeket

Gazdálkodáshoz nem köthető javaslatok:

- A területen az ipari, valamint bányászati tevékenység nem javasolt.
- Új épület és építmény létesítése – a természetvédelmi célú bemutatás és kezelés érdekében létesítendő építményeken kívül – nem javasolt.
- A gépjármű közlekedés csak az arra kijelölt utakon és a gazdálkodáshoz közvetlenül kapcsolódó mértékben nem károsítja a területet.
- ex lege földvászervezetének megőrzése végett erdőfelújításoknál talaj-előkészítés nem javasolt.

Gazdálkodáshoz köthető javaslatok:

Általánosságban elmondható, hogy a területen a legsürgősebb beavatkozást egyrészt a túlszántott szántók jelentik, azaz a földhivatali nyilvántartás szerint gyepterületek is szántóként hasznosítják a szegélyeken. A gyepeken általános a legeltetés hiánya és a legelő állatok alacsony száma, valamint a terület jelölő élőhelyeit veszélyeztetik az üzemtervezett erdők kötelező fehér akáccal (*Robinia pseudoacacia*) történő felújítása, mely faj, inváziós tulajdonságai miatt, erőteljesen terjeszkedik az erdőn kívüli gyepterületeken is. Az egyes kezelési egységekhez kötődő élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok minden esetben kizárólag gazdálkodói szándékkal összhangban valósítandók meg

Kezelési egységek:

A tervkészítés során a teljes kJT-re készült ÁNÉR alapú élőhelytérkép és ez alapján több típusú élőhely is megtalálható a területen. Az azonos kezelést igénylő élőhelyek és élőhelykomplexumok és a településrendezési eszközök meghatározta adottság (kijelölt gazdasági területek) alapján az alábbi kezelési egységeket határoltuk le:

KE1: szántó

KE2: legelőterület

KE3: fás állomány

1. Kezelési egység kódja, neve: KE1 – szántó

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe kizárólag a túlhasznált, földhivatali nyilvántartás szerint gyepterületek is tartoznak. Mivel ezek jelenléte a területen nem kívánatos, ezért az egyetlen előírás-javaslat ezen területek visszagyepesítése.

Kezelési egység megfeleltetése/ Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: T1 - Egyéves, intenzív szántóföldi kultúrák

Natura élőhelytípus: a kezelési egység nem érint Natura 2000 jelölő élőhelyet

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- a. javasolt a túlhasznált szántók visszagyepesítése megfelelő típusú gyepterületekkel a földhivatali nyilvántartás szerint

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- b. Vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása, vad kibocsátása és meglévő zárt téri vadtartás nem engedélyezhető

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok.**a. Kötelezően betartandó előírások:**

Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendeleten kívül a szántó művelési ágba eső Natura 2000 területekre nem vonatkozik egyéb kötelezően betartandó előírás. Amennyiben visszagyepesítés történik, a kialakuló gyepterületeken a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartani. A szántóterületeken egységesen alkalmazandók a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény rendelkezései.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok	
SZ52	Szántó füves élőhelyé alakítása gyeptelepítéssel.
SZ53	Szántó füves élőhelyé alakítása spontán felhagyással.
SZ54	Szántó füves élőhelyé alakítása, későbbi kezelés nélküli spontán felhagyással, kivéve az inváziós növényfajok irtását.
SZ55	Szántó füves élőhelyé alakítása, lucerna kultúrát követő spontán gyepesedéssel.
SZ60	Magvetéshez kizárólag a közeli természetes gyepről származó magkeveréket, illetve kaszálékot szabad felhasználni.
SZ63	Tájjidegen fűmagkeverékkel történő vetés tilos.
SZ74	Őshonos fajokból álló fasorok, facsoportok, szoliter fák, cserjefoltok telepítése.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni. (Megj.: Az SZ74-es előírás-javaslat alkalmazása esetén)

5. táblázat: A szántó kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A jogszerűtlenül szántóként hasznosított területek (Besnyő: 018/33, 018/2, 018/30, 018/31, 018/32, 025/8-14, Beloiannis: 03/11, 03/10, 03/9, 03/5, 03/4, 05/1) esetében természetvédelmi szempontból a visszagyepesítés akár hatósági eszközökkel is javasolt. A visszagyepesítésig szigorú használati korlátozásokat javasolt betartatni. A gyeppé alakítás történhet spontán felhagyással, magkeverékkel történő telepítéssel vagy lucernás felhagyásával. A mezővédő erdősávok telepítése általános természetvédelmi szempontból javasolt. A tájat változatosabbá teszi, és egyben védi a megmaradó szántóterületeket a széleróziótól.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírás-javaslatok rekonstrukciós jellegűek: a jogszerűtlenül szántóként hasznosított területek esetében a gyepterület növelése érdekében, és idővel, hosszú távon a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepes és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) kiterjedésének növekedése érdekében, javasoljuk ezen szántók visszagyepesítését.

2. Kezelési egység kódja, neve: KE2 – legelőterület**Kezelési egység meghatározása:**

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a nyílt, illetve nem üzemtervezett fás gyepterületek, melyek cserjével és fával való borítottsága olyan mértékű, hogy megfelelő kezeléssel a szukcessziós folyamatok megállíthatóak, illetve visszafordíthatóak.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: B1a - Nem tűzegképző nádasok, gyékényesek és tavikákások

H4 - Erdőssztyeprétek, félszáraz irtásrétek, száraz magaskórósok

H5a - Lössgyepek, kötött talajú sztyeprétek

D34 - Mocsárrétek

OC - Jellegtelen száraz-félszáraz gyepek

P2b - Galagonyás-kökényes-borókás száraz cserjések

Natura élőhely:6210 - Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik
(*Festuco-Brometalia*)

6250* - Síksági pannon lössgyepek

6440 – *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Mezőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- az élőhelyek fennmaradása érdekében legeltetés ismételt megjelenése szükséges
- fokozott figyelemmel javasolt lenni az inváziós fajokra, azok kiszorítása a területről mechanikus (esetenként vegyszeres) megoldással javasolt.
- a téli legeltetés a területen nem támogatandó

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása, vad kibocsátása és meglévő zárt téri vadtartás nem engedélyezhető

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

- Kötelezően betartandó előírások:

Gyepek esetében a 275/2004 (X.8) Kormányrendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről, valamint a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról. Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról, valamint az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet betartása kötelező. Az ide vonatkozó hatályos erdőterv a 612. sz. Sárosvölgyi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008.

- Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

A gyepeken jelen lévő, illetve a szegélyeken található fás állományok miatt szükséges az erdőkre vonatkozó előírások alkalmazása.

Kód	Gyepterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
GY01	Felülvetés nem megengedett.
GY02	Vegyszeres gyomirtás nem megengedett.
GY15	Tűzpázták létesítése nem megengedett.
GY18	Kizárólag legeltetéssel történő hasznosítás.
GY24	A gyepek természetvédelmi szempontú égetése csak a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóság egyedi írásos véleménye alapján történhet.
GY26	Inváziós fászfűszárúak mechanikus irtása kötelező.
GY28	A gyepek cserjésedését meg kell akadályozni, azonban a szórtan jelentkező őshonos cserjék megőrzésére törekedni kell.
GY29	Cserjeirtás csak szeptember 1. és február 28. közötti időszakban lehetséges.
GY30	A természetes gyepekben őshonos méretes fák (30 cm törzsméret felett) és a vadgyümölcsök (törzsméret megjelölése nélkül) megőrzése kötelező.
GY31	A cserjeirtás megkezdésének időpontját legalább 5 nappal korábban írásban a működési terület szerinti nemzeti park igazgatóságnak be kell jelenteni, valamint a meghagyásra szánt cserjéket, cserjefoltokat a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni kell.

GY34	Gyepterületen előforduló, 1,5 m-nél magasabb tájidegen faegyedeket lábon állva kell vegyszeres kezelésben részesíteni (törzs megfűrése, vegyszer injektálása); a hatékonyság érdekében a vegyszert is alkalmazó munkát fafajtól függően a vegetációs időszak kezdetén (április-május) vagy végén (augusztus-szeptember) kell elvégezni.
GY42	Legeltetési sűrűség 0,4-0,6 AE/ha.
GY59	Legeltetési terv készítése és egyeztetése szükséges a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal.
GY68	Legeltethető állatfaj: juh.
GY117	Éjszakázó helyek, ideiglenes karámok és jószágalások helyét a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetni szükséges..
Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fafajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett:: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskócseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA03	A területen szóró, vadetető, szózó nem létesíthető.

6. táblázat: A legelőterület kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

A gyepekben szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat az élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) változatosabbá tétele érdekében. Javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyeppé alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyeptársulásokat, megőrizve azok kiterjedését. Az idegenhonos inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a jelölő élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapközetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) fennmaradása, illetve kiterjedésének megőrzése érdekében. A meghatározott legelő állategység biztosítja a gyeppel megfelelő állapotát, mind az alul-, mind a túllegeltetést kizárja. Az inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*)). Foltokban selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) irtása a gyepek jó

természeti állapotban tartását szolgálja, a jelölő élőhelyek kiterjedése az intézkedések által nem csökken. A környező erdős területekről történő szállítás és munkálatok mérséklése csökkenti.

3. Kezelési egység kódja, neve: KE5 - fás állomány

Kezelési egység meghatározása:

Ebbe a kezelési egységbe tartoznak a területen található üzemtervezett erdők. Erdőrészlet szerint: Beloianisz: 16C; 16/NY, 16/CE, 16/G, 15/D, 15/E, 15/TI, 15/F, 15/C, 15/B, Besnyő: 7/C és 7/D. Ide tartoznak továbbá az erősebben záródott spontán fás állományok, melyek üzemtervezésre nem kerültek.

Kezelési egység megfeleltetése/Érintettség vizsgálata:

ÁNÉR-kód: S1 - Akác ültetvények
S2 - Nemesnyarasok
S6 - Nem őshonos fafajok spontán állományai
S7 - Nem őshonos fajú facsoportok, erdősávok és fasorok

Natura élőhelytípus: a kezelési egység nem érint Natura élőhelytípust

Gazdálkodáshoz köthető általános kezelési javaslatok:

Erdőgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- üzemtervezett erdők meghatározó állománya az fehér akác (*Robinia pseudoacacia*). Az erdőfelújítások során előtérbe javasolt helyezni megfelelő gazdálkodói szándék esetén hosszú távon az őshonos fajokkal történő helyettesítést
- a nem üzemtervezett fás állományok gyeppe alakítása javasolt

Vadgazdálkodáshoz köthető javaslatok:

- Vadgazdálkodási berendezések elhelyezése, vadföldek kialakítása, vad kibocsátása és meglévő zárt téri vadtartás nem engedélyezhető

Gazdálkodáshoz köthető, támogatási rendszerbe illeszthető kezelési előírás-javaslatok:

a. Kötelezően betartandó előírások:

Erdők esetében a 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről, a 2009. évi XXXVII. törvény az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról, valamint a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól rendelkezik a kötelezően betartandó előírásokról szóló 269/2007. (X. 18.) Kormányrendelet betartása kötelező. Az ide vonatkozó hatályos erdőterv a 612. sz. Sárosvölgyi Erdészeti Tervezési Körzet Második Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) Törzskönyvi szám: 30/2008.

b. Önkéntesen vállalható előírás-javaslatok:

Kód	Erdőterületekre vonatkozó előírás-javaslatok
E05	Erdészeti szempontból tájidegen fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E06	Idegenhonos fafajok telepítésének mellőzése.
E07	Intenzíven terjedő idegenhonos fafajok erdőtelepítésben való alkalmazásának mellőzése.
E12	A tisztások fátlan állapotban tartása, tisztásként való további nyilvántartása.
E25	Erdészeti termékek szállításának, faanyag közlekedésének korlátozása gyepterületen, tisztáson (a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok védelme érdekében).
E30	Az idegenhonos vagy tájidegen fafajokkal jellemezhető faállományokban a nevelővágások során az őshonos fafajok egyedeinek megőrzése az alsó- és a cserjeszintben is.
E39	A mikroélőhelyek fenntartása.
E47	Az erdő talajának megóvása érdekében a teljes talaj-előkészítés elhagyása.
E50	A vágásterületen történő égetés mellőzése.
E51	Felújítás táj- és termőhelyhonos fafajokkal, illetve faállomány típussal..
E54	Idegenhonos fafajú faállomány szerkezetátalakítása.
E62	Az idegenhonos és tájidegen fafajú faállományok véghasználat és felújítása során a

	természetes cserje- és lágyszárú szint kímélete, valamint a talajtakaró megóvása.
E63	Tájidegen fajokból álló erdősítés legalább 20% elegyarányban tájhonos fajokkal elegyítendő.
E65	Intenzíven terjedő idegenhonos faj felújításokban célállományként és elegyfaként sem alkalmazható.
E69	A környező gyepterületek védelme érdekében az erdészeti tájidegen fajok alkotta állományok terjeszkedésének megakadályozása.
E70	Az intenzíven terjedő növényfajok elleni vegyszer használata a következő előírások mellett: • Az ellenőrizhetőség biztosítása érdekében a vegyszerbe minden esetben színező anyag keverése.. • Javasolt alkalmazási idő: lágyszárú: május-június, fás szárú: augusztus-szeptember. • Alkalmazás – a fás szárú fajok visszaszorítása érdekében – kéregre kenéssel, tuskóecseteléssel, fainjektálással, nem légi úton történő permetezéssel, ártéren – a gyalogakác kivételével – fainjektálással.. • Az alkalmazható szerek lehetőleg környezetbarát, gyorsan felszívódó hatóanyagúak, szelektív kijuttatásra alkalmasak legyenek, melyek levélen vagy kambiumon keresztül felszívódnak és a növény sarjadásmentes irtását biztosítják.. • Erdészeti felhasználásra engedélyezett készítmények alkalmazása (az engedélyokiratban foglalt módon, az egyéb vonatkozó jogszabályi előírások betartásával, a kijuttatáshoz szükséges hatósági engedélyek birtokában).. • Megfelelő vastagságú egyedek esetében injektálás, kéreghántás vagy levágás után a vágásfelület pontpermetezése, illetve kenése útján alkalmazható vegyszer.. • Vékonyabb egyedek, illetve korábbi kezelés után kihajtó sarjak esetében levélen felszívódó gyomirtó alkalmazása, csöppenésmentes kijuttatással.
E73	Inváziós fás szárú növényfajok visszaszorítása során azok mechanikai eltávolítása a növények sikeres vegyszeres irtását követően.
E76	Erdősztyepp-erdők füves részeinek fenntartó kezelése.
E91	A terület további hasznosítása nem erdőgazdálkodási tevékenység keretében. (Megj.: A nem üzemtervezett állományok területének gyeppé alakítsa és legelőként való hasznosítása javasolt.)
Kód	Vadgazdálkodási előírás-javaslatok
VA01	Szóró, szózó vagy etetőhely a működési terület szerinti nemzeti park igazgatósággal egyeztetett helyszínen alakítható ki.
VA02	A terület egészen a vadlétszámot olyan szintre kell csökkenteni, hogy az a felújítások sikerességét kerítés hiányában se veszélyeztesse. Ameddig a vadállomány nagysága nem éri el azt a szintet, hogy kerítés nélkül is biztosítható legyen a felújítás sikeressége, addig a felújítás területét lehetőség szerint be kell keríteni.

7. táblázat: A fás állomány kezelési egységre vonatkozó önkéntesen vállalható előírás-javaslatok

Élőhelyrekonstrukciós és élőhelyfejlesztési javaslatok:

Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fajok erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyekkel (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapkőzetű féltértermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) szomszédos területeken. A szerkezetátalakítás során javasolt a teljes talajelőkészítés és tuskózás mellőzése, a környező jelölő élőhelyeket veszélyeztető gyomosodás elkerülése érdekében. Kiemelt jelentőségű a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) terjedésének megakadályozása.

Kezelési javaslatok indoklása:

Az előírások betartása ideális feltételeket teremt a környező jelölő gyepek fennmaradásának. Az idegenhonos, inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*)) eltávolítása a területről megakadályozza a fás állományokkal határos Natura 2000 jelölő gyepek élőhelyek (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapkőzetű féltértermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*))

(6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) beerdősülését. A kíméletes erdőgazdálkodás változatos szerkezetű erdőt eredményez, mely a jelölő fajokon kívül a területen esetlegesen és potenciálisan előforduló egyéb védett fajok, madarak fennmaradását is elősegíti. A túltartott vadállomány taposásával, túsásával a jelölő élőhelyet károsíthatja, ezért szükséges a megfelelő szinten tartása. A vadat vonzó létesítmények lokálisan gyomosító hatásúak, ezért elhelyezésük nem javasolt.

Kezelési táblázat:

	Erdő	Gyep	Szántó
szántó			SZ52, SZ53, SZ54, SZ55, SZ60, SZ63, SZ74
legelőterület	E69; E70; E73	GY01, GY02, GY15, GY18; GY24; GY26; GY28; GY29; GY30; GY31; GY34, GY42, GY59, GY68, GY117	
fás állományok	E05, E06, E07, E12, E25, E30, E39, E47, E50, E51, E54, E62, E63, E65, E69, E70, E73, E76, E91.		

8. táblázat: Kezelési egységek összefoglaló táblázata

3.2.2. Élőhelyrekonstrukció és élőhelyfejlesztés

A terület széleinél gyakori a gyepek túlszántása, azaz a szegélyen lévő szántók nem a földhivatali nyilvántartás szerint vannak művelve, hanem kisebb-nagyobb foltokban átlógnak a gyepebe. Ezek megfelelő magkeveréssel történő visszagyepesítése javasolt. (Részletesen kifejtve ld.: KE1) A gyepekben szórványosan meg kell őrizni facsoportokat, cserjés foltokat, javasolt azonban a túlzottan cserjésedő, erdősödő területek gyepké alakítása, helyreállítva ezzel a jelölő gyeptársulásokat, megőrizve azok kiterjedését. Az idegenhonos inváziós fajok (fehér akác (*Robinia pseudoacacia*), bálványfa (*Ailanthus altissima*), keskenylevelű ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)) megjelenése esetén azok eltávolítását szükséges elvégezni (Részletesen kifejtve ld.: KE2). Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fafajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó, elsősorban a jelölő élőhelyekkel (Síksági pannon löszgyepek (6250*), Meszes alapkőzetű féltermészetes száraz gyepek és cserjésedett változataik (*Festuco-Brometalia*) (6210), *Cnidion dubii* folyóvölgyeinek mocsárrétjei (6440)) szomszédos területeken (Részletesen kifejtve ld.: KE3).

3.2.3. Fajvédelmi intézkedések

A kaszálások során fontos a bűvósávok megtartása, a megfelelő sarjűmagasság (legalább 10 cm) meghagyása, valamint a vadriasztó lánc használata.

Csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)*

A faj élőhelyein általában gyakori, az üde élőhelyeken élő populációi különösen nagy egyedszámúak lehetnek. Hazánkban jelenleg a hegyvidéken lévő populációk nem veszélyeztetettek. A vágásos üzemű erdőgazdálkodással érintett élőhelyein a vágásterület növényzete is megfelelő a hernyók számára, bár valószínűleg a populációk egyedszáma visszaesik a véghasználatok során. Az izoláltabb síkvidéki előfordulások esetében a potenciális veszélyforrás a teljes talaj-előkészítéssel kombinált erdőfelújítás. Ez utóbbi esetben az aljnövényzet is sérül, így megszűnik élőhelynek lenni a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)* számára.

Továbbá az erdei tisztások erdősítése, az élőhelyük kiszáradását okozó beavatkozások és a rovarirtó szerek nagy területekre történő kijuttatása veszélyezteti leginkább állományukat. Ezen tényezők azonban a hazai állomány esetében marginális fontosságúak.

A hegy- és dombvidéki populációk esetében a szegélyek, erdei tisztások kíméletével lehet hozzájárulni a fennmaradáshoz. A síkvidéki erdős területeken olyan erdőművelési módok megfelelőek, amik nem járnak teljes talaj-előkészítéssel, és amelyek során nem egyszerre, hanem fokozatosan (legalább 30-40 évre elnyújtva) kerül letermelésre a faj élőhelyéül szolgáló erdőrézset faállománya (pl. szálaló vágás).

A Natura 2000 jelölő lepkefajok közül a csíkos medvelepke (*Callimorpha quadripunctaria*)* hazai fennmaradása biztosított.

3.2.4. Kutatás, monitorozás

Egyéb a Besnyői löszvölgy területén végzett felmérésekből előkerült, a fenntartási terv szempontjából fontos, az Élőhelyvédelmi Irányelv függelékében felsorolt fajokat az alábbiakban röviden ismertetjük.

A csíkos medvelepke* (*Callimorpha quadripunctaria*) a területen jelenleg az egyetlen olyan faj, mely szerepel az az Élőhelyvédelmi Irányelv II. sz. függelékében. A fenntartási terv erős populációját mutatta ki a területen. A faj hazánk domb- és hegyvidékén gyakori, de síkvidéki állományai fenyegetettek. Mindezeket figyelembe véve indokolt a faj besnyői populációjának időről időre történő monitorozása. A monitorozást transzekt mentén történő számlálással célszerű elvégezni, a jelenlét megállapítására elegendő az egyes egyedek regisztrálása.

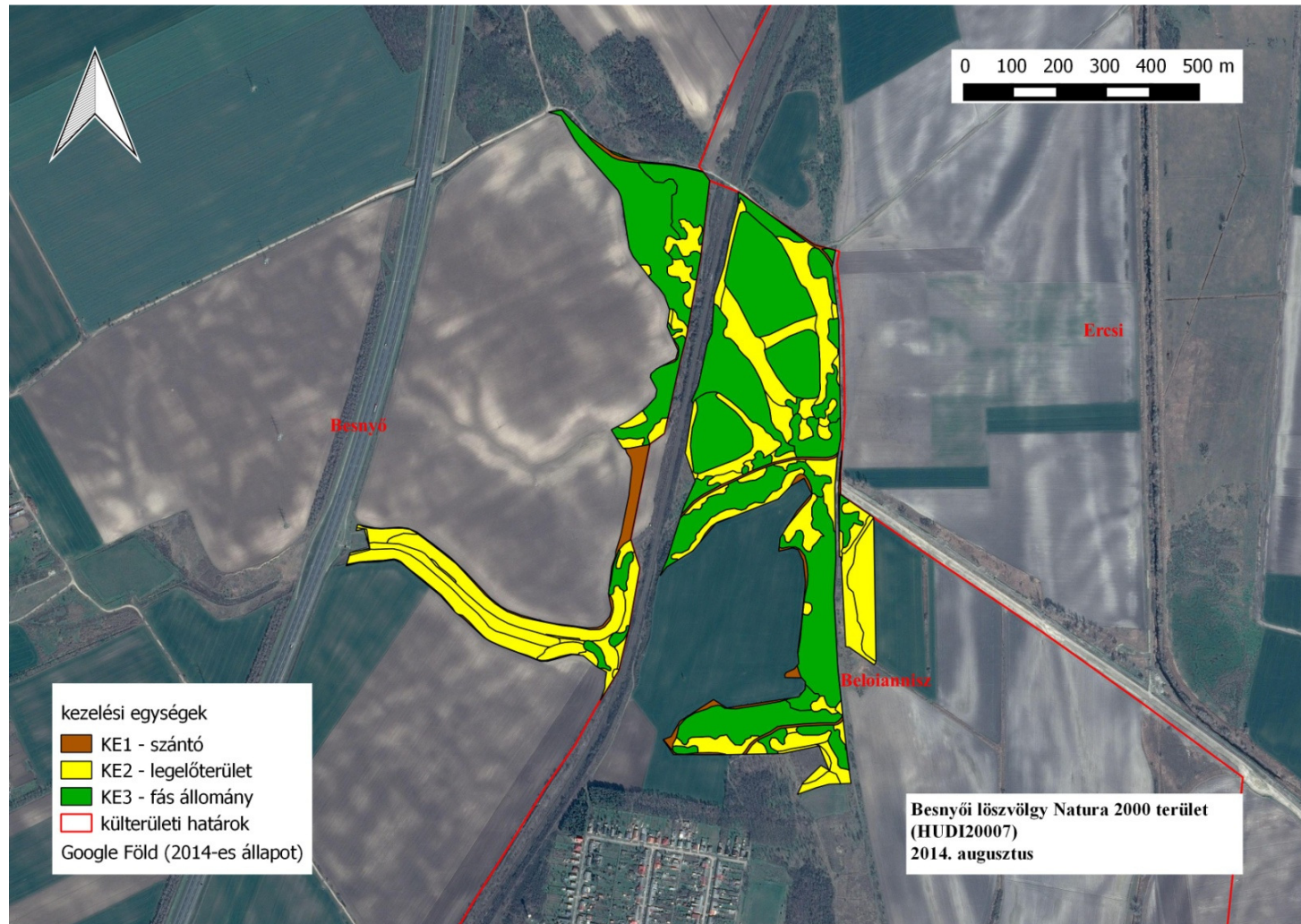
Skarlátbogár (*Cucujus cinnaberinus*) előkerülése a terület erdősült részein valószínű, esetleg út menti fásorokból várható. Célzott kutatás szükséges állományainak felderítésére. Az imágók felmérésére legalkalmasabb a késő őszi, téli időszak, amikor az imágók a fák kérge alatt tanyáznak. Lárvját egész évben meg lehet találni a fák elváló kérge alatt.

Javasoljuk az Élőhelyvédelmi Irányelv IV. függelékében felsorolt, a területen feltehetőleg előforduló, kételtű és hüllőfajok célzott kutatását. A feltárt fajok populációinak felmérését, lehetséges fajok a terület adottságainak ismeretében a zöld levelibéka (*Hyla arborea*), zöld gyík (*Lacerta viridis*), rézsikló (*Coronella austriaca*). A jelenlét megállapítására elegendő az egyes fajok regisztrálása, a fajok monitorozása transzekt mentén történő számlálással, a kételtűek esetén hang alapján történő állomány nagyság becsléssel történhet.

Az elkészült élőhelytérkép frissítése 10-12 éves ciklusonként szükséges. A térképezés során külön figyelmet kell fordítani az élőhelyeket veszélyeztető növényfajokra, így a fehér akácra (*Robinia pseudoacacia*), selyemkóróra (*Asclepias syriaca*) és a kanadai aranyvesszőre (*Solidago canadensis*).

3.2.5. Mellékletek

Kezelési egységek térkép:



3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében

A tervezési terület egésze a Besnyői- löszvölgyek (HUDI20007) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területekbe tartozik, tehát a tervezési területre alapvetően a 275/2004 (X.8.) Kormányrendelet az irányadó.

A fent hivatkozott Natura 2000 területen belül ex lege védett földvár a Bolond-vár, melyre a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozik.

Továbbá a terület 100%-a az országos ökológiai hálózat magterületei is egyben, melyről a Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény rendelkezik (ld. 1.6. fejezet).

A mezőgazdasági támogatások igénybeviteléhez az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevitelének részletes feltételeiről (MTÉT, AKG) szóló 61/2009 (V. 14) FVM rendelet nyújt segítséget.

A Natura 2000-es gyepterületek esetében a gazdálkodóknak a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18) Kormányrendelet előírásait kell betartania. Az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezik.

Erdőkre a 612. sz. Sárosdi Erdészeti Tervezési Körzet 2. Erdőterve (érvényes 2008. január 1. – 2017. december 31.) van érvényben, és általánosságban érvényes az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény. A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes. Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a egyes fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására..A tevékenységek során be kell tartani a vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet előírásait.

A vadlétszám szabályozásáról a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadásatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004 (V. 4.) FVM rendelet rendelkezik.

A csatornák, vízfolyások menetén általánosan alkalmazandó a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Kormányrendelet.

A gyepterületek nagy része nem hasznosított, a jelenleg fennálló használati viszonyok is tisztázatlanok. Tulajdonosi szerkezet alapján kb 98%-ban magántulajdonban vannak a gyepek, a maradék 2% önkormányzati tulajdonban van.

Talajvédelmi szempontból a talaj védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvényben foglaltak a mérvadóak.

A kezelési javaslatok megvalósítása esetén a fentebb összefoglalt körülményeket kell figyelembe venni

3.3.1. Agrártámogatások

3.3.1.1. Jelenleg működő agrártámogatási rendszer

A területen előforduló élőhelytípusok alapján a megfelelő művelési ágak szerint az alábbi támogatások vehetők igénybe

Erdőkre:

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdészeti potenciál helyreállítására nyújtandó támogatások igénybevitelének részletes szabályairól szóló 32/2008. (III. 27.) FVM

rendelet alapján normatív, vissza nem térítendő támogatás igényelhető a természeti katasztrófa (pl. vízkár, szélkár, tűzkár) által sújtott területeken az erdészeti potenciál helyreállítására, valamint a másodlagos erdőkárok megelőzésére:

- alaptámogatás: (a) erdőfelújítást megelőző terület-előkészítés, a károsodott faállomány letermelése, (b) első kivitelű erdősítés vagy pótlás, (3) töre vágás vagy sarjaztatás
- kiegészítő támogatás: (a) bakhátak létesítése, (b) 10 fokot meghaladó lejtésű területen padka létesítése, (c) 15 fokot meghaladó lejtésű területen rőzsefonat vagy talajfogó gát létesítése

Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból az erdőszerkezet átalakításához nyújtandó támogatások részletes feltételeiről szóló 139/2009. (X. 22.) FVM rendelet alapján normatív, területalapú, vissza nem térítendő támogatás igényelhető az alábbi fafajcserés szerkezet-átalakítási beavatkozások finanszírozására:

- erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás
- tarvágást követő szerkezetátalakítás: (a) fafajcserével, (b) fafajcserével, tuskózással, gyökérfésüléssel, (3) fafajcserével, fainjektálással vagy tuskókenéssel
- állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás

A Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet érvényes

Gyepekre:

A gazdálkodók jelenleg a területalapú támogatást és a Natura 2000 támogatást tudják igénybe venni a területre. A támogatási forrásokról a gazdálkodók tudnak.

Jelenleg a gazdálkodók a területen a nem vesznek igénybe sem AKG sem Natura 2000 támogatást.

A Besnyői löszvölgy területét 12 MEPAR blokk érinti. Jelenleg a területhől 3,48 ha támogatható.

Az ehhez nyújtandó támogatás részleteiről, és az igénylés menetéről az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 128/2007. (X. 31.) FVM rendelet rendelkezik

3.3.1.2. Javasolt agrártámogatási rendszer

Az élőhelyek mozaikos eloszlása miatt a gazdáknak pillanatnyilag nem éri meg a élőhelyek szerint eltérő módon művelni a területet. A hektár alapú támogatási rendszer helyett a területfüggő támogatás javasolt. A gazdálkodók értékmegőrző tevékenységet végeznek, és a jelenlegi támogatási összeg mellett nem éri meg a gazdálkodás. Kis, értékes területekre a nagyobb támogatási összeg motiválttá teheti a gazdálkodókat, mert nehezebb kezelni és betartani az előírásokat kis területen, mint sok száz hektáron. Jelenleg kevesebb a kompenzáció, mint a költség. A támogatások szeparálása előnyösen hatna a terület művelésére, mivel a jelenlegi támogatási rendszer a nagy területeken gazdálkodóknak kedvez.

3.3.2. Pályázatok

A területet érintő pályázat nem fut.

3.4. A terv egyeztetési folyamatának dokumentációja

3.4.1. Felhasznált kommunikációs eszközök

Eszköz típusa	Célcsoport	Címzett	Időpont	Levelek, e-mailek, résztvevők száma

terepbejárás	területileg érintett nemzeti park igazgatóság	Vértesi-Mezőföldi Tájegység	2013.06.25.	Résztevők száma 2 fő.
falugazdászok levélben történő megkeresése	falugazdászok	érintett járási hivatalok	2013.05.13.	2 db levél
erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése	erdészeti igazgatóság	Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága	2013. 11.26.	1 db levél
tervegyeztetés	területileg érintett nemzeti park igazgatóság	Vértesi-Mezőföldi Tájegység	2014.01.15.	2 fő
szakmai terepbejárás	gazdálkodók, érintett hatóságok	29 gazda vagy szervezet	2014.05.29.	9 fő
gazdafórum	gazdálkodók, települési önkormányzatok	4 szervezet, magángazdálkodók elérhetősége nem állt rendelkezésre	2014.08.14.	3 fő
önkormányzati közzététel	gazdálkodók, tulajdonosok, települési önkormányzatok	Besnyő, Beloiannis önkormányzata	2014.08.01.- 2014.08.15.	-
véleményezési kérelem	területileg érintett hatóságok	területileg érintett hatóságok	2014.08.15.	29 db e-mail és ugyanennyi levél
honlap	lakosság		2013.01.01 2014.08.31	-

9. táblázat: Felhasznált kommunikációs eszközök

A Besnyői löszvölgy (HUDI20007) Natura 2000 terület fenntartási tervének elkészítése és az egyeztetési folyamat során az alábbi megkeresések történtek:

- 2013. május 13-án az illetékes járási hivatal írásbeli megkeresése történt, melyben a falugazdász közreműködésében bízunk. A kérdéseket tartalmazó lista mellékletként megküldésre került a falugazdász részére. Nem kaptunk választ.
- 2013. június 25-én megtörtént a terület bejárása, melynek során a gyepek aktuális állapotának felmérése, és az általános problémák megtárgyalása történt meg.
- 2014. május 29-én szakmai terepbejárás történt, amelynek során a területen gazdálkodókkal, valamint az érintett hatóságok képviselőivel történt egyeztetés.
- 2014. augusztus 14-én gazdafórum keretében ismételt megtörtént a terv egyeztetése. Erre az eseményre kifejezetten a területen ténylegesen gazdálkodó érintetteket vártuk.
- a fenntartási terveket 2014 augusztus 4-én megküldtük az érintett önkormányzatoknak kifüggesztésre.
- 2014. augusztus 15-én megküldtük e-mailen majd postai úton is az érintett hatóságoknak a tervet, a véleményeket augusztus 25-ig vártuk vissza.

3.4.2. A kommunikáció címzettjei

A fenntartási terv egyeztetése során a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által az alábbi felsorolt érdekeltek megkeresése történt meg. A megkeresettek a következők:

1. terepbejárás:

- a. **címzett:** Vértesi-Mezőföldi Tájegység

- b. **résztevők száma:** 2 fő
- c. **alátámasztó dokumentum:** menetlevél

2. falugazdászok levélben történő megkeresése:

- a. **címzett:**
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatala
- b. **érintettek száma:** 1 járási hivatal
- c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött 1 db levél

3. erdészeti igazgatóság levélben történő megkeresése:

- a. **címzett:** Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal Erdészeti Igazgatósága
- b. **érintettek száma:** 1 erdészeti igazgatóság
- c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött 1 db levél

4. szakmai terepbejárás

- a. **címzett:** helyben érintett gazdálkodók, illetve hivatalok
 - Besnyői Közös Önkormányzati Hivatal Beloianniszi Kirendeltség
 - Dunaújvárosi Járási Hivatal
 - Besnyő Község Önkormányzata
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Földhivatala
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
 - Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
 - Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
 - MME Fejér Megyei Helyi Csoport
 - Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Dél-Dunántúli Regionális Területi Iroda, Székesfehérvári Iroda
 - Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fejér Megyei Kirendeltség
 - Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-dunántúli Kirendeltség
 - Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
 - Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
 - Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Fejér Megyei Területi Iroda
 - Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
 - Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság
 - Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)
 - Sina-Dunavölgye Földtulajdonosi Közösség
 - Sina-Dunavölgye Földtulajdonosi Közösség
 - Porcelánkacsa Vadásztársaság
 - Országos Erdészeti Egyesület
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Főépítész Iroda
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

- Fejér Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
- Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
- b. **résztvevők száma:** 9 fő
- c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (4. számú melléklet)

5. **gazdafórum:**

- a. **címzett:** helyben érintett gazdálkodók, illetve mivel közvetlen elérhetőségük nem volt meg, ezért a
 - Magán Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
 - Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
 segítségét kértük a gazdálkodók kiértékelésében. Magángazdálkodók közül közvetlenül elértük az
 - Erigeron 1949 Kft-t
- b. **résztvevők száma:** 3 fő
- c. **alátámasztó dokumentum:** jelenléti ív, emlékeztető (5. számú melléklet)

6. **önkormányzati közzététel**

- a. **címzett:**
 - Besnyői Közös Önkormányzati Hivatal Beloianniszi Kirendeltség
 - Besnyő Község Önkormányzata
- b. **érintettek száma:** 2 hivatal
- c. **alátámasztó dokumentum:** 2 db postai levél

7. **véleményezési kérelem**

- a. **címzett:**
 - Dunaújvárosi Járási Hivatal
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Földhivatala
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi Igazgatóság
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság
 - Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
 - Magyar Gazdakörök és Gazdaszövetkezetek Szövetsége MAGOSZ Központ
 - Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága
 - MME Fejér Megyei Helyi Csoport
 - Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Dél-Dunántúli Regionális Területi Iroda, Székesfehérvári Iroda
 - Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Fejér Megyei Kirendeltség
 - Nemzeti Környezetügyi Intézet Közép-dunántúli Kirendeltség
 - Közép-dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség
 - Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság
 - Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
 - Nemzeti Földalapkezelő Szervezet Fejér Megyei Területi Iroda
 - Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság
 - Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság
 - Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége (VTOSZ)

- Országos Erdészeti Egyesület
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Főépítési Iroda
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály
 - Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság
 - Fejér Megyei Kormányhivatal Élelmiszerlánc-biztonsági és Állategészségügyi Igazgatóság
 - Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)
 - Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
 - Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége
 - Veszprémi Bányakapitányság
- b. **beérkezett vélemények száma:** 11 db levél (7. számú melléklet)
- c. **alátámasztó dokumentum:** kiküldött postai levelek és e-mailek

3.4.3. Egyeztetés hatósági és területi kezelő szervekkel

Véleményalkotó	Időpont	Vélemény	Beépült-e a tervbe - indoklás
Fejér Megyei Kormányhivatal Dunaújvárosi Járási Hivatala	2014. augusztus 27.	Javaslatuk, észrevételük nincs.	-
Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Állami Főépítész Iroda	2014. augusztus 21.	A fenntartási tervhez észrevételt, javaslatot nem tettek	-
Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Hivatal Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály	2014. augusztus 28.	A fenntartási terv átnézeti térképe alapján megállapították, hogy a terület nyilvántartott műemléki értéket nem érint	-
Fejér Megyei Kormányhivatal Növény-és Talajvédelmi Igazgatósága	2014. augusztus 22.	A talaj felső rétegének eltávolítása csak a talajvédelmi hatóság engedélyével lehetséges. A csatornakotrásból kikerülő anyag termőföldön történő elhelyezése is engedélyköteles. Minden új épület, építmény termőföldön történő létesítését meg kell előznie az ingatlanügyi hatóság végleges, más célú hasznosítást engedélyező határozata, mely magában foglalja a talajvédelmi hatóság szakhatósági állásfoglalását.	A véleményt a hatóság a Fejér megyét érintő Natura 2000 terület ek vonatkozásában adta. A Besnyői löszvölgyben nincs olyan előírás, illetve fajvédelmi javaslat, ami a talaj felső rétegének eltávolítását írta elő, ezért az Igazgatóság véleménye jelent tervnél nem releváns
Fejér Megyei Rendőr-főkapitányság	2014. augusztus 26.	A közbiztonsági területet érintő észrevételük, vagy javaslattételük nincs	-
Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőség	2014. augusztus 25.	A fenntartási tervhez észrevételt, javaslatot nem tettek, annak tartalmával és célkitűzéseivel kapcsolatban nem emeltek kifogást	-
Közép-dunántúli Vízügyi Hatóság	2014. augusztus 27.	A területen nem folyik vízgazdálkodás és állandó jellegű vízfolyást sem érint.	-
Közép-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	2014. szeptember 5.	A Besnyői löszvölgyek az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő vízfolyást és vízbázist nem érint.	-
Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Veszprémi Bányakapitányság	2014. augusztus 26.	Tárgyi kezelési terv szakterületébe tartozó kérdései tekintetében nem érintett, javaslatot nem tesz, kifogást	-

		nem emel	
Nemzeti Média-és Hírközlési Hatóság Soproni Hatósági Iroda	2014. augusztus 22.	A fenntartási terv hírközlési érdekeket nem érint, a Hatóság nem kíván javaslatot tenni, és az eljárásban a továbbiakban részt venni	-
Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatósága	2014. augusztus 25.	A 2009. évi XXXVII. törvény hatálya alá tartozó területeken attól, valamint a végrehajtására kiadott 153/2009. (XI. 13.) FVM rendelet előírásaitól, továbbá a körzeti erdőterv elkészítésének folyamatában megjelent, illetve megjelenő miniszteri rendeletektől eltérő módon történő szabályozás fenntartási szinten nem lehetséges. Előírások csak akkor tehetők, ha együttesen fennáll, hogy az érvényes szabályozókkal összhangban vannak, a terület kezelője önként vállalja és a felmerülő többletköltségeket a kezelőnek megtéríti. A Natura 2000 területeken található idegenhonos fajok állományai nem jelölő élőhelyek, az ott folyó gazdálkodás alapkövetelménye, hogy a jelölő élőhelyeket nem veszélyeztethetik. Az erdőgazdálkodás célja a védelmi és közjóléti funkciók érvényesülése mellett a faanyagtermelés. Magántulajdonostól kompenzáció nélkül nem várható el a hozamról való önkéntes lemondás. Az előírás javaslatok közül több nem, vagy nem minden esetben tartható. A kezelési terv az érvényben lévő jogszabályokon túli korlátozást a Tápió-Hajta-vidéke TK területére csak a védett és fokozottan védett fajok monitoringozott adatai alapján, a jogszabályoknak megfelelően tehet. A tervben foglalt E30, E47, E50, E51, E54, E62 valamint az E65-ös előírások az Erdészeti Igazgatóság véleménye szerint nem minden esetben tarthatók.	A tervbe beépült. - A terv több pontján szerepel, hogy az itt megfogalmazott előírások csupán javaslatok, azok nem kötelezően betartandó előírások. A tervben megfogalmazott, a Vidékfejlesztési Minisztérium által jóváhagyott előírás-sorok nincsenek ellentétben a fent hivatkozott jogszabályokkal. Minden előírás-javaslat előtt kiemelten hangsúlyozzuk, hogy csak a tulajdonos beleegyezésével, önkéntes alapon betartandók. A 3.3. A kezelési javaslatok megvalósításának lehetséges eszközei a jogi háttér és a tulajdonviszonyok függvényében c. fejezetben szerepel, hogy a Natura 2000 területen található magántulajdonú erdőterületekre az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a Natura 2000 erdőterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás részletes szabályairól szóló 41/2012. (IV. 27.) VM rendelet vonatkozik, tehát a hozamról való kompenzáció nélküli lemondás semmiképpen nem elvárás. Minden ilyen jellegű javaslattal érintett, erdőterületre vonatkozó kezelési egység esetében szerepel, hogy „Amennyiben mutatkozik rá gazdálkodói szándék, az idegenhonos fajú erdő-állományok őshonossá történő átalakítása természetvédelmi szempontból támogatandó.” - A fenntartási terv érvényességi ideje alatt új erdőtervek fognak készülni. A következő erdőtervezési ciklusban a fenntartási tervek a megalapozó dokumentáció részét fogják képezni, ezért fontosnak tartjuk jelezni a

			természetvédelmi szempontból javasolt változtatásokat.
--	--	--	--

10. táblázat: Beérkezett vélemények és azok tervbe építése